

BIG BROTHER

...Men bara inni í handlum og fyrirøkum.
Føroysk lóggáva loyvir hvørki myngdugleikum
ella fyrirøkum at halda eyga við almenna rúminum

DANJAL AV RANA

Dátueftirlitið er myndugleikin á økinum, tá um vakmyndatól ræður. Nýtslan av vakmyndatólum er stóðugt vaksandi í londunum rundan um okkum, og Dátueftirlitið metir, at hetta sama eisini er galdandi í Føroyum.

Tað eru tó nógv strangari reglur fyri nýtsluni av vakmyndatólum í Føroyum enn í grannalondunum, serliga hvat eftirlitið av almenna rúminum ræður.

Síðani 2007 hevur tað verið eitt krav, at øll vakmyndatól sum viðgera persónsupplýsingar, tað vil siga, vakmyndatól, har fólk siggja

ast og kunnu eyðmerkjast, skulu fráboðast Dátueftirlitinum.

Frá 2007 til 2015 hevur Dátueftirlitið fingið 140 fráboðanir um vakmyndatól, men sannlíkt er, at í fleiri førum umfata fráboðanirnar fleiri tól. Sambært Dátueftirlitinum er talan allarhelst um væl yvir 1.000 vakmyndatól, sum eru sett upp í Føroyum. Millum annað eru eini 45 vakmyndatól sett upp á nýggja flogvøllinum.

Í allarflestu førum er talan tó um, at vakmyndatól eru sett upp inni í handlum og fyrirøkum, og einans nøkur heilt fá hava fingið loyvi at seta vakmyndatól upp uttandura, tó altíð á slíkan hátt, at fólk á gøtuni ikki skulu kunna

eyðmerkjast. Dátueftirlitið hevur regluligt eftirlit við, at vakmyndatólini venda á slíkan hátt, at eftirlit er við vørum og bygningum, heldur enn fólki, ið ferðast á økinum.

Tórshavnar Kommuna fekk loyvi at seta nøkur slík vakmyndatól upp í 2013, tá standmyndirnar hjá Steinunn Thórarinsdóttir stóðu í býnum. Tær finga ikki frið fyri ótangum, og Tórshavnar Kommuna søkti tí um loyvi at seta nøkur vakmyndatól upp at halda eyga við teimum. Tá standmyndirnar fóru av landinum aftur, vóru vakmyndatólini tikin niður aftur, sambært KT-deildini hjá Tórshavnar Kommunu.

Tórshavnar Kommuna fekk

loyvi at seta somu vakmyndatól upp aftur, tá ótangar gjørdur seg inn jólatrøini í miðbýnum í fjør. Tey eru tó eisini tikin niður aftur, sigur KT-deildin.

Dátueftirlitið viðgjørði herfyri eitt mál, har tað var komið teimum fyri oyra, at húruvognar vóru farnir at nýta vakmyndatól, til at skráseta ófantaliga koyring og annað. Dátueftirlitið kannaði málið og kom fram til, at talan einans var um tann eina húruvognsføraran. Viðkomandi fekk boð um at vakmyndatólið skuldi fráboðast, men tá hann ikki lat við seg koma, meldaði Dátueftirlitið málið til Føroya Landfúta. Húruvognsførarin fekk at enda eina bót á 5.000 krónur.

Her er eitt yvirrlit yvir tey, ið hava fráboðað nýtslu av vakmyndatólum. Tey eru mong, 140 í tali. So hóast eingin heldur eyga við tær, tá tú ferðast á alfaraveg, verður ofta hildið eyga við tær, tá tú trínir inn onku-staðni.

Politi

Vakmyndatól høvdu gjørt mun

Hildur Hentze sigur, at lögreglan hevur eingi vakmyndatól í býnum, men nýtir tey hjá virkjum og fyrirøkum, um mett verður, at tey hjálpa

DANJAL AV RANA

Ein av høvuðsgrundgevingunum fyri at nýta vakmyndatól í almenna rúminum, er at minka um lógarbrot, so sum harðskap, neyðtøku og hverk.

Júst í løtuni er eitt mál aktuelt í Føroyum, har vakmyndatól hava spælt ein leiklut. 30. septembur møtti ein genta á lögreglustøðini í Havn og segði seg hava verið fyri eini neyðtøkuroynd. Hon hevði tó rópt og sligið so hart ímóti, at maðurin var flýddur av staðnum.

Lögreglan hevði sum so einki spor at ganga eftir og sendi eina eftirlýsing út eftir manninum í miðlunum. Harumframt fór lögreglan á gátt hjá handlum og fyrirøkum í økinum og bað um at siggja upptøkurnar frá vakmyndatólum teirra.

Tað vísti seg at geva úrslit. Løgrelufólkini kendu gongulagið á einum manni aftur, í bakgrundini á einum av upptøkunum, og vóru soleiðis beindir á rætta slóð. Viðkomandi var tá

» Onkuntíð vilja tey, ið hava upptøkurnar ikki vísa okkum tær, og tá mugu vit so í rættin fyrst, fyri at fáa fatur á upptøkunum«

Hildur Hentze, lögreglukvinna

farin til skips, men tá hann kom til lands aftur 19. oktobur, varð hann handtikin. Hann hevur sitið varðhaldsfongslaður síðani, og skal fyri rættin 18. mai.

Hildur Hentze, kanningarleiðari, sigur, at lögreglan hevur biðið um loyvi at seta vakmyndatól upp ymsa staðni, men at Dátueftirlitið hevur noktað umbønini. Í ársfrágreiðingini hjá Dátueftirlitinum frá 2011 nevnið Dátueftirlitið, at bæði kommunur og lögreglan hava biðið um loyvi. Umbønin frá kommununi er sýtt, av tí at tað, at avdúka brotsverk er mett sum eitt politimál og ikki uppgávan hjá kommununi.

Dátueftirlitið vísti annars á, at lögreglan er ein danskur myndug-

leiki í Føroyum og er tí ikki fevnd av føroysku persónsupplýsingarlógini. Lógargrundarlagið undir viðgerðini vildi tí verið ein dansk lóg frá 1978, og Dátueftirlitið metti tí, at tað ikki hevði verið ráðiligt at fara undir uppsetan av vakmyndatólum við eini ótíðarhóskandi lóggávu á økinum.

Lögreglan hevur tí ikki nøkur vakmyndatól sett upp, annað enn á sínum egna øki. Hildur Hentze, kanningarleiðari dylir tó ikki fyri, at tað hevði verið eitt hent amboð, og at tey, sum eru sett upp, vera í ávísan mun nýtt.

– Vit fara inn á skeinkistøð, sum hava vakmyndatól, um vit meta, at tey kunnu vísa okkurt.

Tey vísa tó sjáldan, hvat hendir uttanfyri. Tað er jú ikki loyvt at vísa, hvat henir úti á alfaraveg. Tað hevði tó hjálpt okkum í okkara arbeiðið, sigur Hildur Hentze.

Ressursukrevjandi

Hon sigur, at tað er tó ikki bara bara at fáa fatur á slíkum upptøkum.

– Vit meta frá máli til mál, um tað loysir seg. Tað er ressursukrevjandi, bæði í tíð og útgerð. Onkuntíð vilja tey, ið hava upptøkurnar ikki vísa okkum tær, og tá mugu vit so í rættin fyrst, fyri at fáa fatur á upptøkunum, sigur hon.

– Tað hevði tó hjálpt. Man sær aðrastaðni, at fólk aftra seg við at gera býtt ting, um tey halda, at Big Brother heldur eyga við teimum, sigur hon.

– Harumframt hevði tað verið gott fyri offrini, tey, sum eru fyri harðskapi, at vit lættari finga fatur á teimum, sum hava lopið á tey, og at tað fekk fylgjur, sigur Hildur Hentze.

Vágar

- Vága floghavn
- Aqua-Wall, Miðvágur
- PE, Sørvágur
- Thorfinn Nielsen, Sandavágur
- Venjingarmiðstöðin Ven, Miðvágur
- Vágatunnlin
- Føroya Banki, Miðvágur
- Miðvágs/Sandavágs Havn
- Sp/F Vága Vaktarhald, Sørvágur
- Sandavágs Timburhandil
- Føroya Keyppssamtøka, Miðvágur

Um alt landið

- Rúsdrekkasøla Landsins
- BankNordik
- Almannaverkið
- Magn
- Landsverk